

ski knez spomladi 1821, je tudi jesen 1820 Dimitar Krešić, serbski Arkimandrit Fruškagorskiga samostana Krušodola v Sirmii med Karlovico in Mitrovico neki večer z menoj v Beligrad ali práv za práv v Somún popotovaje, ker zavolj nekih okolšin nisim mogel v Belgrad iti, pravično sodbo čez krajšino izgovoril. Arkimandrit: Kako se „Brücke“ po krajško imenuje? Jez: „Most“. A. Ne „čuprija“, kakor po serbsko? Ali pa razumè krajški kmet besedo most? J. Vsak, „čuprija“ pa nihče. A. Kako se pa „Nachbar“ pravi po krajško? J. „Sosed“. A. Kaj ne „komšija“, kakor po serbsko; pa vé tudi krajški kmet, kaj je „sosed“? J. Vsak, „komšija“ pa nihče. A. O vi srečni Krajšci! Pri vas tedaj vsak kmet in vsaka kmetica vé, kar pri nas samo učeni vedó, kakor namreč učeni biti morejo! —

T. Kako resnične so te besede, spoznavam še le zdaj, kar prebiram Miklosičev novi staroslovenski slovar, in stare knjige v cirilici in zlasti v glagolici. Beseda sama kaže, kako prav uči slavni jezikoslov, da je novoslovensčina res hčerka staroslovensčini.

U. „Tudi na Rusovskim imenujejo slovanšino s. pisma, ali pa — kar je skorej vse eno — krajšino učeno, veličano slovansko narečje, visoki govor. — Še h koncu eno kratkočasnico, ktera zamore vsakiga izobraženiga k čišlanju naše krajšine ganiti. Ranjeiga ljubljanskiga škofa Ricciti je slavni laški in dvorni pesnik Metastazijo v neki imenitni družbi v Beču ogovoril: Toliko slišim od lepote krajškiga jezika, de me zares mika kako krajško pesem peti slišati, Ricci mu eno Linhartovo zapóje. Metastazijo ga zamaknjen poslušá in ko je Ricci spél, mu pravi: „Noben glas vaše pesmice ni bil mojím ušesam neprijetin“. To je sam Ricci meni pripovedoval, piše naš slavni domorodic“ (cf. Nov. 1847).

Slovenskemu učitelju.

I.

Mili Hrabroslav!

Dolgo je černa noč krila našo milo domovino; naš ljubi jezik je bil zunaj domače hiše komaj še po sledu znan. Tega so bili krivi mnogi viharni časi naših starih prededov. Molcé so

pretakali solzé in se ozirali proti nebu, od koder pride pomoč v vsaki sili. Prisetila pa je nam ugodnejša doba, ker oglašila se je mogočna beseda našega presvitlega vladarja: „Bodi dan vsem narodom! vstane naj tudi Slovenija!“ Glej, dragi prijatelj, minuli so nekdanji žalostni časi; tedaj na delo, na veliko delo, kjer se zida krasno poslopje domače omike! Trudi se, kolikor moreš, v svojem imenitnem stanu, kjer imaš toliko lepib dolžnosti in toliko zlate prilike delati za narodno omiko. Trudi se sam, pa tudi budi in vнемaj za to blago delo svoje tovarše in prijatle, ki se še morda ne zavedo v tem dragem času. — Ljubi moj! ko sva bila še vkup, si večkrat kaj zabrenkal na svoje škripke, in sva zapela kako domačo pesmico. Oj mili casi! sedaj je vse drugače. Žalosten ti povem, da mi je umerla moja ljuba sестrica, in tudi meni bode kmali prišel čas, da bodem zapustil svojo drago domovino in šel na obale jadranskega morja. V spomin svoji ljubi sестrici in v slovo svoji domovini sem zložil pesmico, ki ti jo tukaj dam za pokušnjo:

Že zemljica černa te krije,
Oj sестrica ljuba domá;
Že sreča ti lepša tam sije,
Ko meni osoda jo dá.

Po morski širjavi oziram
Se k ljubemu domu nazaj,
Okó tje v daljavo upiram,
Da vidil bi dragi še kraj.

Gorice in trate zelene
Zmir nekaj k vam vleče sercé,
Duhá mi moč čudna tje žene,
Ki za njo nobeden ne vé.

Kak rad bi še gledal cvetice,
Ki v logih domačih cvetó,
Bi slišal kak pevajo tice,
Bi vidil, kaj bratje počnó!

Ljubi moj! ker vem, da znaš zlagati lepe napeve, zloži tem versticam, če so vredne, kak napev, in pošlji mi ga, da ga bodem imel v spomin na tebe in drago domovino. Kedar bodem daleč od tebe na morji, se te bodem spominjal in ti popisoval svoje čudno popotovanje. Pa tudi ti me nikar ne pozabi, in mi sporočuj, kako se bode godilo tebi in sploh v naši mili domovini. Pozdravi v mojem imenu vse moje ljube prijatle, in spominjaj se

svojega

V Ljubljani 14. junija 1865.

zvestega prijatla
J. Mikeljnovega.